

# INFECTIEPREVENTIE IN DE GEHANDICAPTENZORG

## ➡ Veilig wonen en werken met maatregelen op maat

- Voorkom risico op besmetting met ziekmakende micro-organismen voor zowel medewerkers als bewoners/cliënten. Dit is extra belangrijk bij kwetsbare mensen.
- Basishygiëne is voor iedereen van belang, op locaties waar zorg wordt geleverd zijn aanvullende maatregelen nodig.
- Zorg er voor dat medewerkers inzicht krijgen in de risico's die er op hun locatie zijn. Zo kunnen er passende maatregelen worden getroffen en houd je het risico op besmetting voor zowel medewerkers als bewoners/cliënten zo klein mogelijk. -> **Praatplaat risico's**
- Lees meer:  
<https://www.kennispleingehandicaptensector.nl/thema-s/hygiene>

## ➡ Training infectiepreventie gehandicaptenzorg

- Het AMR Zorgnetwerk verzorgt trainingen in de gehandicaptenzorg. Houd de website en de nieuwsbrief in de gaten.
- Losse inschrijving en incompany.
- Kosteloos aangeboden door het AMR Zorgnetwerk.

## ➡ Handige tool voor maatwerk

Maatwerk is van belang als het gaat om adviezen infectiepreventie. Je hebt immers te maken met verschillende soorten zorg: van dagbesteding tot intensieve lichamelijke zorg. Een handige tool – gemaakt door DI'ers uit de verschillende AMR Zorgnetwerken – helpt je om advies op maat te geven.  
-> **Tool maatwerk**

## ➡ Met elkaar in gesprek

Er is een mooie praatplaat die je in je eigen organisatie kunt gebruiken om met elkaar in gesprek te gaan over infectiepreventie  
-> **Praatplaat infectiepreventie**

## ➡ Deskundige infectiepreventie (DI)

- Waar kan een deskundige infectiepreventie bij helpen?  
<https://youtu.be/K7sKcORUGpg>
- Hoe vind ik een DI? Bel voor algemene informatie de regionale GGD. De DI van de GGD kan je verder op weg helpen. Of neem contact op met een zelfstandige DI in de regio via [infectiepreventienoord@outlook.nl](mailto:infectiepreventienoord@outlook.nl)
- Wie doet wat op het gebied van infectiepreventie  
-> **sociale kaart infectiepreventie**

## ➡ E-learning infectiepreventie

- Ontstaan uit een samenwerking vanuit verschillende AMR Zorgnetwerken, DI'ers en medewerkers uit de gehandicaptenzorg.
- Voor wie: voor iedereen die zorgcontact heeft met bewoners/cliënten of diens omgeving.
- Inhoud: hoe voorkom je infecties (verkoudheid, griep, corona, noro, etc.) bij bewoners, cliënten, collega's en familie door hygiënisch te werken.
- Gratis beschikbaar -> [www.freelearning.nl](http://www.freelearning.nl)

## Samen voor een infectieveilige regio

Het AMR Zorgnetwerk Noord Nederland is een regionaal zorgnetwerk, waarin zorgorganisaties en zorgprofessionals in de keten met elkaar samenwerken. Ze werken samen voor een infectieveilige regio, om daarmee antimicrobiële resistentie (AMR) beheersbaar te houden. Er is veel kennis, expertise en ervaring beschikbaar en verbindingen zijn snel en effectief te leggen. Meer weten?  
-> mail naar [info@amrznn.nl](mailto:info@amrznn.nl) en we nemen contact met je op.

Volg wat er bij het AMR Zorgnetwerk Noord Nederland gebeurt:

Website en aanmelden  
nieuwsbrief -> [www.amrznn.nl](http://www.amrznn.nl)

Linkedin -> [www.linkedin.com/company/67919947](https://www.linkedin.com/company/67919947)



# Met 5 pijlers staat infectiepreventie als een huis!

Wereldwijd overlijden jaarlijks zo'n 700.000 mensen aan de gevolgen van een infectie met een multiresistente bacterie. Help mee om verspreiding van infectieziekten te voorkomen!

## Voorkom verspreiding

Als een cliënt een infectieziekte of multiresistente bacterie heeft, kan er een vorm van isolatie nodig zijn om verspreiding te voorkomen. Je werkt dan met persoonlijke beschermingsmiddelen zoals een mondkapje, schort en handschoenen.

## Werk schoon in alles wat je doet

Denk aan (dienst) kleding, haren, nagels, sieraden en mobiele apparaten.

## Zorg voor een schone werkomgeving

In vuil en stof kunnen ziekteverwekkers zitten. Regelmatig schoonmaken is nodig. Soms is poetsen niet genoeg en is desinfecteren met alcohol of chloor de enige oplossing.

## Schone handen

Reinig of desinfecteer je handen op de juiste manier en de juiste momenten. Dit als belangrijkste methode om verspreiding te voorkomen.

## Volg het protocol

Let op bij prik-snij- bijt- en spatincidenten. Hierbij kun je besmet raken met infectieziekten. Meld (vermoedens van) infecties van jezelf en cliënten. Volg het protocol om te bepalen wat je moet doen.



# De sociale kaart van infectiepreventie

De wet publieke gezondheid verplicht de overheid ziektes te voorkomen en tijdig op te sporen om haar inwoners te beschermen en gezondheid te bevorderen. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de invulling en uitvoering van deze wet. De GGD heeft meestal de uitvoerende taak in de publieke infectieziektebestrijding.

## GGD

Gemeentelijke Gezondheidsdienst  
**Niveau:** Regionaal

De GGD heeft in opdracht van gemeenten samen met andere zorgprofessionals de uitvoerende taak in infectieziektebestrijding. De GGD monitort, geeft de bevolking voorlichting en preventieadvies en organiseert vaccinatieprogramma's. De GGD is een vangnet voor vragen. Zorgorganisaties zijn zelf eindverantwoordelijk voor hun infectiepreventiebeleid.

## RIVM

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu  
**Niveau:** Landelijk

Het RIVM zet zich in voor een gezonde bevolking en een duurzame, veilige en gezonde leefomgeving. Op de RIVM website kun je op wetenschappelijk onderzoek gebaseerde richtlijnen voor infectiepreventie en verschillende infectieziektes vinden. Bij een regio-overstijgende uitbraak coördineert het RIVM de bestrijding buiten de ziekenhuizen.

## IGJ

Inspectie voor Gezondheidszorg en Jeugd  
**Niveau:** Landelijk, regionaal en binnen organisaties.

De IGJ houdt toezicht op de GGD, zorginstellingen en zorgorganisaties op het gebied van infectiepreventie. De IGJ heeft per zorgsector verschillende toetsingskaders voor infectiepreventie opgesteld.

## RZN ABR

Zorgnetwerken  
Antibioticaresistentie  
**Niveau:** Regionaal

Voor de nationale aanpak van antibioticaresistentie zijn regionale zorgnetwerken opgericht. Hun belangrijkste taak is het bevorderen van samenwerking tussen organisaties van langdurige, genezende en/of publieke gezondheidszorg. Het verbeteren van hygiënisch werken binnen organisaties is daarbij essentieel. Bekijk de pijlers op de andere zijde.

## Deskundige Infectiepreventie

**Niveau:** Binnen organisaties

Een DI is een kwaliteitsfunctionaris voor infectiepreventie. De DI kan aan organisaties advies en ondersteuning geven over het voorkomen en bestrijden van infectieziektes en multiresistente bacteriën.

## Huisarts of arts werkzaam in een zorginstelling

**Niveau:** Individueel

Vaak ziet de arts een patiënt met een infectieziekte als eerste. De arts meldt een meldingsplichtige infectieziekte bij de GGD. De arts heeft een coördinerende rol voor behandeling van een patiënt met multiresistente bacterie of infectieziekte in een thuissituatie of instelling.

# Infectiepreventie: risico's in de gehandicaptenzorg

In de gehandicaptenzorg is het risico van verspreiding groot, door de vele contactmomenten, diversiteit van de doelgroep én de aard van de zorgverlening.

## 1. De doelgroep is divers

In de gehandicaptenzorg heb je te maken met verschillende doelgroepen en zorgvragen waardoor je niet altijd op dezelfde manier kan werken.

“Tijdens het douchen van Ton hoorde ik dat Clara viel. Met mijn handschoenen aan en schort om heb ik haar overeind geholpen.”

## 2. Huiselijkheid is belangrijk

In de gehandicaptenzorg is het een uitdaging om een balans te vinden tussen huiselijkheid en infectiepreventie.

“Ik ga toch niet in een schort lopen, omdat Joop een BRMO heeft? Dat ziet er ongezellig uit. Hij is niet eens ziek!”

## 3. Schoon gedrag aanleren is moeilijk

Ook het vinden van een balans tussen het stimuleren van zelfredzaamheid en goede persoonlijke- en omgevingshygiëne is een uitdaging.

“Laatst was ik op huisbezoek bij Marie om samen schoon te maken. Ze had nog steeds dezelfde kleren aan en er was alleen afwas-middel. Het vaatdoekje lag op de grond.”

## 4. Veel zorgcontacten, veel verspreidingskansen

In de gehandicaptenzorg zijn er veel verschillende zorgcontacten en locaties, waardoor er een grotere kans is op verspreiding van infectieziekten.

“Als taxichauffeur kom ik overal. Het is best een uitdaging om cliënten van 8 dagbestedings-locaties op tijd te halen en brengen.”

## 5. Medewerkers zijn agogisch geschoold

In opleidingen wordt weinig aandacht besteed aan infectiepreventie.

“Ik heb tijdens mijn opleiding nooit iets geleerd over infectiepreventie. Ik vind het vooral belangrijk dat de cliënt gelukkig is.”

## Dit hulpmiddel is voor begeleiders in de gehandicaptenzorg.

Hieronder wordt extra uitleg gegeven over wat bedoeld wordt met de verschillende onderdelen van dit hulpmiddel.



### HANDHYGIËNE:

Hieronder verstaan we handen wassen met water en zeep of handen desinfecteren met handalcohol. Je wast je handen met water en zeep wanneer je handen zichtbaar verontreinigd zijn. In alle andere gevallen volstaat handen desinfecteren. Dit is beter voor de huid van je handen omdat in handalcohol terugvettende bestanddelen zitten die de huid van je handen soepel houdt.

#### Ja past handhygiëne toe:

1. **voordat** je in contact komt met een client
2. **nadat** je in contact bent geweest met een client
3. **voor** schone handelingen
4. **na** vuile handelingen.

Ook pas je handhygiëne toe **voordat** je handschoenen aantrekt en **nadat** je handschoenen hebt uitgetrokken.



### PERSOONLIJKE HYGIËNE:

Hieronder verstaan we het dragen van korte mouwen, lange haren opgebonden, schone kleren, geen handsieraden en geen nagellak, kunstnagels of gelnagels dragen.



### PERSOONLIJKE BESCHERMINGSMIDDELEN

Draag handschoenen wanneer je handen in contact kunnen komen met lichaamsvloeistoffen zoals urine, bloed en braaksel.

Draag een schort met lange mouwen of een halterschort wanneer je kleren vies kunnen worden door contact met lichaamsvloeistoffen.



### REINIGING EN DESINFECTIE:

In principe volstaat huishoudelijk reinigen. Dat kan met een sopje of met een microvezeldoek met water. Wanneer een oppervlak verontreinigd is met bloed of andere lichaamsvloeistoffen dan zal je eerst huishoudelijk moeten reinigen en vervolgens desinfecteren.



**HANDHYGIËNE****PERSOONLIJKE  
HYGIËNE****PERSOONLIJKE  
BESCHERMINGSMIDDELEN****REINIGING EN  
DESINFECTIE**

|                                                                                                 |   |   |                                                                                                                                           |                                                                                                     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|---|---|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>1</b> Contact met (boerderij-/huis) dieren.                                                  | ✓ |   |                                                                                                                                           |                                                                                                     |
| <b>2</b> Medicijnen toedienen.                                                                  | ✓ | ✓ | Handschoenen dragen wanneer er risico is op contact met lichaamsvloeistoffen, zoals bijv bij het plaatsen van een zetpil of zalven smeren |                                                                                                     |
| <b>3</b> Bereiden en toedienen van voedsel.                                                     | ✓ | ✓ | Handschoenen dragen wanneer er risico is op contact met lichaamsvloeistoffen                                                              | Zorg dat het oppervlak schoon is waarop voedsel word bereidt                                        |
| <b>4</b> Activiteiten met fysiek lichamelijk contact zoals snoezelen of fysiotherapie.          | ✓ | ✓ |                                                                                                                                           |                                                                                                     |
| <b>5</b> Contact met afval/afvalverwerking.                                                     | ✓ | ✓ | Handschoenen dragen wanneer er risico is op contact met lichaamsvloeistoffen                                                              |                                                                                                     |
| <b>6</b> Sorteren van en omgang met vuile was.                                                  | ✓ | ✓ | Handschoenen                                                                                                                              |                                                                                                     |
| <b>7</b> Verschonen van bed.                                                                    | ✓ | ✓ | Handschoenen en eventueel (halter) schort bij zichtbare vervuiling                                                                        | Bij zichtbare verontreiniging van het matras, eerst huishoudelijk reinigen en daarna desinfecteren. |
| <b>8</b> Mogelijk contact met lichaamsvloeistoffen (bijv. wondvocht, braaksel, urine of bloed). | ✓ | ✓ | Handschoenen en eventueel een (halter) schort bij ernstige vervuiling en kans op vies worden van eigen kleding                            |                                                                                                     |
| <b>9</b> Ondersteuning bij persoonlijke verzorging (bijv. gebitsverzorging, wassen).            | ✓ | ✓ | Handschoenen dragen wanneer er risico is op contact met lichaamsvloeistoffen                                                              |                                                                                                     |
| <b>10</b> Ondersteuning bij toiletgang.                                                         | ✓ | ✓ | Handschoenen                                                                                                                              | Bij ongelukjes en vervuiling eerst huishoudelijk reinigen en daarna desinfecteren                   |

**Terug naar plaat 1 (Infectiepreventie in de gehandicaptenzorg)**



# Bereiden en toedienen van voedsel



**HANDHYGIËNE**



**PERSOONLIJKE  
HYGIËNE**



**PERSOONLIJKE  
BESCHERMINGSMIDDELEN**



**REINIGING EN  
DESINFECTIE**

Draag handschoenen bij  
risico is op contact met  
lichaamsvloeistoffen

Zorg dat het oppervlak  
schoon is waarop  
voedsel wordt bereid

# Contact met afval/afvalverwerking



**HANDHYGIËNE**



**PERSOONLIJKE  
HYGIËNE**



**PERSOONLIJKE  
BESCHERMINGSMIDDELEN**

Draag handschoenen bij  
risico is op contact met  
lichaamsvloeistoffen



# Sorteren van en omgang met vuile was



**HANDHYGIËNE**



**PERSOONLIJKE  
HYGIËNE**



**PERSOONLIJKE  
BESCHERMINGSMIDDELEN**

Draag handschoenen

# Ondersteuning bij toiletgang



**HANDHYGIËNE**



**PERSOONLIJKE  
HYGIËNE**



**PERSOONLIJKE  
BESCHERMINGSMIDDELEN**



**REINIGING EN  
DESINFECTIE**

Draag handschoenen

Bij ongelukjes en vervuiling  
eerst huishoudelijk reinigen  
en daarna desinfecteren